

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermik inatsisip inatsisillu allat assigiinngitsut allannagortinneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuummut missingiut pillugu (Politiit pillugit aaqqissuusseqqinnermik, politiinik naammagittaalliutigininninnaanermik aaqqissuusinnermik pilersitsinnermik il.il. naammassinninneq) Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

pillugu

Inatsisunut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullertigut ilaasortarai

Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasoq
 Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasup tullia
 Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqtigiit
 Inatsisartunut ilaasortaq Mala Høy Kúko, Siumut
 Inatsisartunut ilaasortaq Knud Mathiassen, Inuit Ataqtigiit

1. Siunnersuutip tunuliaqutaa siunertaalu

Suleqatigiissitap Justitsministeriaqarfimit, Rigspolitiinit, Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanit, aammalu Kalaallit Nunaata politiiviniit aallartitanik ilaasortaartup 2018-imi kaammattuutigaa Kalaallit Nunaanni politiit 2007-mi Danmarkimut atuuttumik aaqqissuusseqqissimanermut ilanngunneqassasut.

Suleqatigiissitap ilanngullugu innersuusutigisimavaa Kalaallit Nunaanni politiit unnerluussisussaataitaasutut Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanut toqqaannartumik atajunnaarlutik sumiiffimmi naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanut atassuteqalersinneqassasut.

Kiisalu suleqatigiissitamit kaammattuutigineqarsimavoq politiit sulitillutik iliuuserisimasaat pillugit (pissusilersuutit pillugit) naammagittaalliutinik aammalu politiit sulitillutik pinerlussimaneranut naammagittaalliutinik misissuiffigininnissamut aalajangiiffigininnissamullu piginnaatitaaffik Politiit pillugit

Naammagittaalliuuteqartarfimmumut Arlaannaannulluunniit Attuumassuteqanngitsumut tunniunneqassasoq.

Kaammattuutit taakku atuuttunngortinneqarnissaat siunnersuummik siunertaavoq.

Aammattaaq piffissamik killiligaanngitsumik inissinneqarsimasut iperagaanissamut piareersarnermut atatillugu inissiisarfimmi immikkoortortamut ammasumut nuunneqarsimasut Nuummi piffissamik killiligaanngitsumik inissinneqarsimasunut immikkoortortamut nuunneqarsinnaanerannut tunngavissiinissaq siunnersuutikkut siunertarineqarpoq, tamanna nalilerneqarpat pineqartoq ammasumiinnissamut naleqqutinngitsoq, imaluunniit inissiineq nalilerneqarpat isumannaassutsikkut illersorneqarsinnaanngitsoq.

2. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera
Siunnersuut matumani pineqartumut naapertuuttoq 2020-mi ukiakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqarpoq, atuukkunnaarlunili 2021-mi upernaakkut qinersisitsisoqarnera pissutigalugu.

Inatsisinut ataatsimiititaliaq 2021-mi februaarimi siunnersuut pineqarpoq pillugu Politimesterimik aamma Kalaallit Nunaanni Politiit Peqatigiiffianni siulittaasumik ataatsimeeqateqarpoq.

Politimesterip ataatsimiinnermi paasissutissiissutigaa politeeqarnikkut aaqqissuusseqqinnerup timitalerneqarnera eqqarsaatigalugu inatsisinik atuutsitsinermut ministereqarfiup, naalagaaffiup politiivisa, naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata, Kalaallit Nunaanni politiit Kalaallit Nunaannilu politiit peqatigiiffiata akornanni pitsaasumik suleqatigiittoqarsimasoq, siunnersuullu annertuutigut Kalaallit Nunaanni politiit kissaataannik toqqammaveqartoq.

3. Siunnersuutip imarisai ataatsimiititaliallu oqaaseqaatai

3.1. Politiit aaqqissuusaanerat:

Pissutsit ullumikkutut itsillugit inatsisinik atuutsitsinermut ministeri Kalaallit Nunaanni politiinut pingaarnertut akisussaasuvoq politiinullu qullersaalluni pisortaalluni. Taamaalilluni inatsisinik atuutsitsinermut ministerip Kalaallit Nunaanni politiit pisortaat politeeqarfiup suliassaqarfianut tunngatillugu suliakkiissutinik naalakkiuteqarsinnaavoq, politiit pisortaata politiit suliaat pillugit aalajangigai inatsisinik atuutsitsinermut ministerimut naammagittaalliuutiginneqarsinnaapput.

Allannguutissaq siunnersuutigineqartoq naapertorlugi inatsisinik atuutsitsinermut ministeri politiinut qullersaatut suli akisussaasuusaaq, kisianni inatsisinik atuutsitsinermut ministereiaqarfimmit politiinik qullersatut aqutsineq - nunap immikkoortuani allani politiini

pissutsit atuuttut assigalugit – matumani ukiumoortumik direktørimut isumaqatigiissuteqarnek aqcutigalugu siunissami naalagaaffiup politiivisa pisortaannit ingerlanneqalissasoq tassani piunasaqaataavoq. Politiit sulinerannut malittarisassat nalinginnaasut siunissami aallaavittut naalagaaffiup politiivisa pisortaannit aalajangersarneqartalissapput, taannalu Kalaallit Nunaanni politiit suliaannut tunngasunik sularinninnermut tunngatillugu aalajangiisinaanermut pisinnaatitaassaaq.

Taamaalilluni naalagaaffiup politiivisa pisortaat siunnersuutikkut politeeqarfiup suliassa qarfanut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni politiit pisortaannut suliakkiissutinik nalinginnaasunik aalajangersimasunulluunniit tunngasunik naalakkiuteqarnissamut piginnaatitaaffeqalissaaq, soorlutaaq Kalaallit Nunaanni politiit politeeqarnermi suliassanik isumagininnerannik nakkutilliineq naalagaaffiup politiivisa pisortaat suliassaasa ilagissagaat.

Taamaattorli inatsimmut nassuiaatini naatsorsuutigineqarpoq naalagaaffiup politiivisa pisortaat suliassat ingerlanneqarnerannut ulluinnarnilu sulinerup aqqissuunneqarneranut akulerunnissani tunuarsimaarfigissagaa.

Politimesterip Inatsisinut Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi (isumaliutissiissummi immikkoortumi 2-mi allaaserineqartumi) aqqissuussineq siunnersuutigineqartoq tikilluaquaa, tamatumunngalu atatillugu immikkut tikkuarlugu ajornartoortoqartillugu aqutsinermi (annertunerusunik pisoqartillugu) suliaqarnermut pisortatut naalagaaffimmi politiit qullersaannut qullersatut attaveqarsinnaanissaaq Kalaallit Nunaanni politiinut assut pingaaruteqartoq, naalagaaffiummi politiivi tassaammata tamatumunnga upalungaarsimatitaqartut. Ulluinnarni sulinermi Kalaallit Nunaanni politiit taamatut upalungaarsimatitaqarnek atortareerpaat naalagaaffiup politiivi erseqqinnerusumik isumaqatigiissuteqarfigalugit.

Inatsimmut nassuiaatini allassimavoq naalagaaffiup politiivi suli politiini qarasaasiaqarnikkut (IT) ataatsimoorussamik ingerlatsineranut ineriartortitsinernullu akisussaasuussaaq. Aammattaaq naalagaaffeqatigiinni politiit assigiissaakkanik atortulersugaanerannut (radio, sakkut, qamutit motorillit, atukkarsuutit il.il.) naalagaaffiup politiivi suli akisussaasuussapput, tamanna aningaasaliissutitut killiliussat iluini pisariaqartitsineq naapertorlugu qassikkaaralutik piniassanerlutik Kalaallit Nunaanni politiit nammineerlutik aalajangertassallugu.

Tassunga atatillugu Inatsisinut ataatsimiititaliap kaammattuutigissallugu tunngavissaqartippaa, naalagaaffiup politiivisa suli eqqumaffigissagaat Kalaallit Nunaanni politiit politeeqarfinnut allanut sanilliullugit atortunik allaanerusunik pissarsisarnissaat Kalaallit Nunaanni pissutsit pisariaqalersimmassuk. Tamanna pingaartumik biilnut tamarmik noqittunik assakaasulinnut tunngatillugu pitsaasuussaaq, soorlutaaq Kalaallit Nunaanni politiit qamuterallannik ataasiakkaanik atugassaqartinneqartut (snescooter), tamannalu nunap immikkoortuisa ilaanni attatiinnassallugu pitsaasuussaaq. Aammattaaq (ukiuunerani) uniforminik atukkorsornermut

tunngatillugu Kalaallit Nunaanni politeeqarfinni pissutsit immikkut ittut atuutissajunnarsipput. Inatsimmut nassuiaatitigut tamatuminnga erseqqissaateqartariaqarsinnaaneq isumaliutigineqartariaqarpoq.

Ukiumoortumik direktørimut isumaqatigiissuteqartarnermik (naammassiat tunngavigalugit aningaasarsiaqartitsineq) aqutsinermi sakkutut atuinnermut tunngatillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq Kalaallit Nunaanni politiit pisortaannut tunngatillugu direktørimut isumaqatigiissut immikkut ilusilerneqassasoq (tassa politeeqarfinni allani direktørimut isumaqatigiissuteqarnermi pingaarnersiunerit atorneqartartut aallaaviginagit), Kalaallit Nunaata politeeqarfiani pissutsit unammillernartullu atuuttut pisariaqarnera naapertorlugu eqqarsaatigalugit. Taamatuttaaq angusassatut siunniussat kisitsisinngortinneqarneri aqutsinermi sakkutut atorniarneqarput. Assersuutigalugu anguniakkat “Nunani allani sakkulersorluni aporaannernut sunniutilimmik iliuseqarnerit” kiisalu “Pinerlunniaqatigiiaat akiorniarlugit iliuseqarnerit” Kalaallit Nunaannut tunngatillugu isumaqanngillat.

Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni politiini pisortaanermut danskisut taaguutip “politimesterimiit “politidirektørimut” allanngortinneqarnera siunnersuummit nassatarineqassaaq, taamak iliornikkut politeeqarfinni 14-iusuni pisortat qullerpaat pisortatigoortumik naligiinnerat erseqqissarneqarluni.

Kiisalu politiit pisortaata (“politidirektørimik taaguuteqalersup) inatsisilerituutut ilinniagaliunissaata piumasagaataajunnaarnera siunnersuutip nassataraa.

Inatsimmut nassuiaatini tamatumunnga tunngavilersuutitut ilaatigut ima paasisutissiisoqarpoq:

”Danskisut eqqartuussisarnermut inatsisaanni politiit pisortaanut ilinniaga-qarnissamik piumasagaat atorunnaarpoq. Danskisut politeeqarfisa kattussuunnerat Danmarkimi politiit iluarsartuussivigineqarnerat tamatumunnga pissutaanerpaat ilagaat, taassuma kinguneranik Danmarkimi politiit pisortaat nalinginnaasumik suliffeqarfissuarni sulisorpassualinni aningaasarpassuarnillu atuiffiusuni qullersatut atorfilinngormata. Danskisut politeeqarfisa annertussusaasa kinguneraat danskisut politiit pisortaat annerusumik politeeqarfinni aqutsisutut suliassanik suliaqartalenera.

Politiit qullersaasa inatsisilerituutut kandidatitut soraarummeersimanissaannik piumasagaat annertunerusumik tunngaveqarpoq, politimesterit marloriaammik sumiiffimmi aqutsisutut aammalu sumiiffimmi unnerluussisussaataitaasutut atorfeqarnerannik. Ullumikkut politeeqarfiup unnerluussisussaataitaasuunik aqutsineq vicepolitimesterimit ingerlanneqarpoq. Aamma sumiiffimmi inatsisilerituutut atorfilittat amerlassusiligaanerat ukiuni kingullerni qaffakkiartorsimavoq. Taamaattumik

politimesteri killilimmik unnerluussisussaatitaasut ulluinnarni sulineranni peqataasarpoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu justitsministeeria isumaqarpoq, politiit pisortaannut aalajangersimasumik ilinniagaqarsimanissaanik piumasaqaateqartarneq ullumikkut naapertuukkunnaartoq. Akerlianik politiit pisortassaannik toqqaanermi pineqartup pisinnaasai aamma piginnaasai ataatsimoortillugit tunngaviusariaqartut, tassunga ilagitillugu pineqartup nalinginnaasumik aqutsinermut piginnaasai aamma inuttut pissuseqarnera, pisariaqartut pisortat ingerlatsivianni angisuumi qullersatut pisortaanissamut. Politiinik aammalu sumiiffiimmi unnerluussisussaatitaasunik inatsisitigut nakkutiginninnermik pingaartitsineq suli piumasaqaateqarfussaaq, politiit pisortaata tunngaviussumik inatsisilerinikkut piginnaasaqarnissaanik piumasaqarnikkut, tassunga ilagitillugit politiit suliassaannik, pinerluttulerinermi inatsisinik, eqqartuussisarnermik inatsisinik il. il. ilisimasaqarnissaq.”

Tusarniaanermulli allakkiami allassimavoq politiit pisortaata inatsisilerinermi kandidatitut ilinniakkamik naammassisaqartuunissaanik maannamut piumasaqaataasimasoq siunnersuutaqaartumi attatiinnarneqarsimagaluartoq, tamannali Naalakkersuisunit politiillu peqatigiiffianit kissaateqarneq tunngavigalugu peerneqarsimasoq.

Politimesterip Inatsisinut Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi (isumaliutissiisummi immikkoortumi 2-mi allaaserineqartumi) ersersippaa nammineq isumaqarluni politimesterip (politiit pisortaata) inatsisilerituutut ilinniagaqarsimasuunissaa ullutsinnut naleqqukkunnaarsimasoq, politiini atorfinnut qulliunerusunut politiit ullumikkut ilinniagassanik ingerlatsisarnerat eqqarsaatigalugu. Peqatigitillugu politimesterip tikkuarppaa inatsisilerituutut ilinniagaqarsimanissamik piumasaqaatip atorunnaarsinneqarneratigut sulisunut inatsisilerituutut ilinniagaqanngitsunut politiit iluanni qaffakkiartornissamut periarfissat annertusinerat sulisussarsiortarneq eqqarsaatigalugu pingaaruteqarsinnaammat.

3. 2. Unnerluussisussaatitaasup aaqqissuusaanera:

Kalaallit Nunaanni politiit pisortaata pisortani unnerluussisussaatitaasooq toqqaannartumik naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata ataaniippoq. politiit pisortaata pinerluttulerinermi sulianik suliarinninneranik Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata nakkutilliisuunera tamatuma nassataraa, soorluttaaq pinerluttulerinermi inatsisitigut akisussaatitsineq pillugu suliani politiit pisortaata aalajangiinerineri pillugit naammagittaalliutinik naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata suliarisarai.

Taamaalilluni naalagaaffiup eqqartuussissuserisua Kalaallit Nunaanni politiinut tunngatillugu suliassanik assigiinngitsunik, politeeqarfinni allani nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisumit (regional statsadvokat) isumagineqartartunik suliassaqarpoq

Kalaallit Nunaanni politimesterip (taaguutaata “politidirektørimut” (politiit pisortaannut) allanngortinneqartussatut siunnersuutigineqartup) maannamiit unnerluussisussaataasut nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut arlaata ataaniilerneru siunnersuummit nassatarineqassaaq.

Matuma kingorna Kalaallit Nunaanni unnerluussisussaataasut tassaalissapput naalagaaffiup eqqartuussissuserisua, nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut kiisalu politidirektøri. Nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut – Danmarkimisut – naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata ataaniilissapput politidirektørimullu toqqaannartumik pisortaalerlutik.

Politimesterip Inatsisinut Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi (isumaliutissiisummi immikkoortumi 2-mi allaaserineqartumi) oqaatigaa Kalaallit Nunaanni unnerluussisussaataasut taamaalillutik politeeqarfittut allatuulli taamatorluinnaq aaqqissuussaannikkut inissisimalissammata, politeeqarfiillu ulluinnarni Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanut ingerlatitseeqqiisnaallutik nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut immikkut ilisimasaannik toqqaannartumik iluaquteqarsinnaalissammata pitsaasutut isigigini, tamannalu tunngaviummik isigalugu eqqortutuaasoq.

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini erseqqissaatigineqarpoq nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut naalagaaffiup eqqartuussissuserisua peqatigalugu nunap immikkoortuani politeeqarfinni pisortaanerup nassataanik suliaannik isumaginninnikkut annertooujussuarnik misilittagaqartut. Taamaalillutik nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut ilaatigut politeeqarfinni allani aalajangikkat pillugit naammagittaalliutinik amerlasoorujussuarnik suliaqartarput, soorluttaaq nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut politeeqarfinni suliat inatsisinut naapertuuttuunerinik nakkutilliisuusut. Taamaammat nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisumut nuunneqarneq sulianik pineqartumik suliarinnittarnermi ingerlatsinikkut iluaqusiinermik nassataqassaaq, soorlu aamma sulianik suliarinninnerit politeeqarfinni allani sulianik suliarinnittarnut assingunerulissasut.

Ataatsimiititaliali ilimagisariaqarpaa siunnersuut piffissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu ilisimasannik annasaqarnermik nassataqassasoq, tassami nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisut – naalagaaffiup eqqartuussissuserisuataut pinnatik – inatsisinut Kalaallit Nunaannut atuuttunut tunngatillugu misilittagaqanngimmata, matumani aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmut kiisalu pinerluttulerinermut inatsimmut tunngatillugu.

Tamatuma aamma Inatsisinut ataatsimiititaliap erseqqissaateqarnissamut tunngavissippaa, suliaannat pineqartut nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisunut nuunneqarnerisa nassatarissanngikkaa danskit ingerlatseriaasiisa (suli annerusumik) atuukkiartulernerat, matumani assersuutigalugu aamma pineqaatissimeeriaatsinut tunngatillugu.

Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni, ilaatigut malittarisassanut Danmarkimi atuuttunut sanilliullutik piumasaqaatinik allaanerusunik tunngaveqarluni suliarineqarsimasunik, immikkut eqqartuussisarnermi inatsiseqarneranik pinerluttulerinermillu inatsiseqarneranik ataqinnilluni suliat suliarineqartarnissaat Inatsisinut Ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq.

Inatsimmut nassuiaatit tamatumunnga naapertuuttunngorlugit erseqqissarneqassasut Inatsisinut ataatsimiititaliamit kajumissaarutigineqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Inuit Pisinnaatitaaffinut Iisimatusarfiup tusarniaanermut akissummini tikkuarsimagaa siunnersuutip unnerluussisussaataasup piginnaatitaaffinik nukittorsaanerata, Kalaallit nunaanni eqqartuussisarnermi piumasaqaataasut qanoq annertutigisumik suli attanneqarnersut issumaliutigissallugu tunngavissaqalersikkaa.

Illersuisut immikkut akuersissuteqanngitsut – najukkami eqqartuussisutulli – amerlasuutigut inatsisilerituutut ilinniakkamik naammassisaqarsimasuunngillat. Taakku unnerluussisussaataasumut nukittorsaavigineqarsimasumut illuatungiliukkunik unnerluutigisaasup, Europamiut Inuit Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiisutaanni artikel 6 naapertorlugu sunniutilimmik illersorneqarnissaanik qulakkeerinnissinnaassappat?

Tassunga atatillugu Inuit Pisinnaatitaaffinik Iisimatusarfimmit tikkuarneqarpoq, nunamut tamarmut illersuisuuneqarfiup, illersuisunik akuersissutilinnik ilinniartitsinermik siunnersuinermillu isumaginnittuusup assinganik nukittorsarneqartariaqarnerata isumaliutigiginissanut siunnersuut tunngavissisariaqartoq – tamanna aamma naak missingiummi erseqqissaatigineqaraluartoq najukkami eqqartuussivinni unnerluussisussaataasutut sassartartussat aallaavittut suli tassaasut politiit (inatsisilerituutut ilinniagaqanngitsortaat).

Qanoq naapertuisumik eqqartuussinermut sunniutilimmik illersorneqarsinnaanerup pingaaruteqartiginera Inatsisinik atuutsitsinermut ministeriaqarfiup tusarniaanermi akissuteqaammut oqaaseqaammini nassuerutigaa. Aammattaaq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi suliani sunniutilimmik illersuisoqarsinnaaneranut nunamut tamarmut illersuisuunerup pingaarutilimmik inissisimasuunera inatsisinik atuutsitsinermut ministeeriaqarfimmit nassuerutigineqarpoq.

Tassunga atatillugu aningaasat “justitspuljemik” taasat kiisalu atlantikup avannaanut aningaasaliissutit, najukkami eqqartuussivinni pinerluttulerinermi sulianik suliarinninnermi illersuisut akuersissutillit naammattut pigineqalernissaat qulakkeerniarlugu, illersuisut akuersissutillit ilinniartinneqarneranni kinguaattooqqanermik iluaqusiisussatut immikkoortinneqarsimasut inatsisinik atuutsitsinermut ministeeriaqarfimmit tikkuarneqarput.

Nunamut tamarmut illersuisuuneqarfimmik illersuisutullu ilinniartitaanermik eqqumaffiginnilluni inatsisunik atuutsitsinermut ministeariaqarfiup nalunaarutigaa, matumani aamma qanoq nutaanik suliniuteqarnissamik pisariaqartitsisoqartigineranik, nangillugulu paasissutissiissutigalugu nunamut tamarmut illersuisoqarnermik aqqissuussineq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermut Siunnersuisoqatigiit 2020-mi ataatsimiinneranni nalilersoqqinneqassasoq.

Siunnersuisoqatigiit 2020-mi ataatsimiinnissaraluarat, covid-19-imik pissuteqartumik kingorna taamaatinneqarpoq, taamaalillunilu nalilersuineq 2021-mi ukiakkut aatsaat ingerlanneqarsimalluni.

3.2.1. Unnerluussisussaataasup piginnaatitaaffii

Unnerluutiginninnissamik, unnerluutiginninnerup taamaatinneqarnissaanik unnerluussinerullu taamaatinneqarnissaanik aalajangiinissamut piiginnaatitaaffik ullumikkut aallavittut politiini unnerluussisussaataasuniippoq. Sulialli aalajangersimasut ilaat naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanut imaluunniit inatsisunik atuutsitsinermut ministeariaqarfimmut saqqummiunneqartarput.

Saqqummiussisarnernut tunngatillugu unnerluussisussaataasut nutaanik aqqissuussivigineqarnissaannik siunnersuutip nassataraa saqqummiussinernut tunngatillugu naalagaaffiup eqqartuussissuserisuata suliassarisimasai maanna nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisup tigussavai.

Ingerlatsinermi Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviani unnerluussisussaataasut tassaapput Politimestereqarfimmi unnerluussisut inatsisilerituutut ilinniagaqarsimasut, najukkamilu eqqartuussivinni unnerluussisussaataasut aallaavittut tassaallutik inuit politiitut ilinniarsimasut.

Sulieqqitassanngortitsisoqarnerani unnerluussisinnaatitaasoq ullumikkut tassatuaavoq Kalaallit nunaanni politimesteri. Naalagaaffeqatigiit sinneranni suliassaq taanna nunap immikkoortuani eqqartuussissuserisunit isumagineqarpoq.

Nunatta Eqqartuussiviani sulieqqitaassanngortitsisoqaraangat nalinginnaasumik politimestereqarfimmi unnerluussisussaataasut inatsisilerituutut ilinniarsimasut unnerluussisussaataasunut sinniisuusarput

Unnerluussisussaataasup piginnaatitaaffiitut malittarisassat erseqqinnerusut nalunaarutikkut aalajangersarneqassapput.

Maannakkut politiit ilinniarsimasut najukkami eqqartuussivimmi unnerluussisutut atuuffeqartillugit ingerlatseriaatsip allangortinneqarnissaa siunertarineqanngilaq.

Taamatuttaa q suliareqqitassanngortitsisoqarnerani unnerluussinermut piginnaatitaaffiup allangortinneqarnissaa siunnersuutigineqanngilaq, piginnaatitaaffik taanna sulii Kalaallit Nunaata politiiviniissaaq.

3. 3. Politiit pillugit naammagittaalliutit kiisalu politiini sulisut pillugit pinerluttulerinermi suliat

Politiit sulinerminni iliuuserisimasaat pillugit naammagittaalliutit (pissusilersuutit pillugit naammagittaalliutit) ullumikkut aallaavittut Kalaallit Nunaanni Politimesterimit Kalaallit Nunaanni Politiit Pillugit Naammagittaalliuteqartarfimmik peqataatitsilluni suliarineqartarput. Politimesterip aalajangiussai Naalagaaffiup Eqqartuussissuserisuanut naammagittaalliutigineqarsinnaapput.

Taamaattorli Politimesteri imaluunniit politiit qitiusumik immikkoortorta qarfianni sulisut pillugit naammagittaalliutinut tunngatillugu pissusilersuutit pillugit naammagittaalliutit Naalagaaffiup Eqqartuussissuserisuanit suliarineqartarput, taassuma aalajangiineri justitsministerimut (inatsisunik atuutsitsinermut ministerimut) naammagittaalliutigineqarsinnaapput.

Peqatigitillugu politiini sulisut pinerluuteqarsimaneri pillugit sulianik Kalaallit Nunaanni Politimesteri misissuisartuuvoq - Kalaallit Nunaannilu Politiit Pillugit Naammagittaalliuteqartarfimmik peqataatitsereernikkut - sulianilu taamaattuni unnerluussisoqassanersoq aalajangiisartuulluni. Politimesterip unnerluussinissamik taamaatitsinissamik aalajangiineri naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanut naammagittaalliutigineqarsinnaapput.

Pinerluttulerinermi suliat Politimesterimut imaluunniit politiit qitiusumik immikkoortorta qarfianni sulisunut tunngassutillit naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanit suliarineqartarput, taassuma aalajangiineri inatsisunik atuutsitsinermut ministerimut naammagittaalliutigineqarsinnaapput.

Politimesterip Inatsisinut Ataatsimiititaliamik ataatsimeeqateqarnermi (isumaliutissiisummi immikkoortumi 2-mi allaaserineqartumi) oqaatigaa aaqqissuussineq atuuttoq ulluinnarni ingerlalluarsimasooq, tunngaviusumilli isigalugu politiit pillugit naammagittaalliutit politimesterimit paasiniaavigineqartarnerat apeqquserneqarsinnaasooq. Kalaallit Nunaanni Politiit Peqatigiiffiata siulittaasuata ataatsimiinnermi tassani taamaqataanik oqaatigaa ilaasortamik suliassat suleqatiminnut tunngasut paasiniarneqarnerini peqataasussaajunnaarnissaat nuannaarutigissagaat.

Politiini sulitillutik iliuuserisimasaat pillugit suliat (pissusilersuutit pillugit naammagittaalliutit) siunissami Politiit Pillugit Naammagittaalliuteqartarfimmit misissuiffigineqartaleneri aalajangiiffigineqartalenerilu Inatsisissatut siunnersuummit nassatarineqarpoq, matumani aamma pinerluutitut politit sulinerminni pinerluutigisimasaannut tunngasunut, kiisalu sulianik inunnut politit iliuuseqarnerisa, imaluunniit pineqartup politiit paarineqarnerata kinguneranik toqusimasunut imaluunniit ajoquserujussuarsimasunut tunngasunik paasiniaanerit.

Taamaattorli angallannikkut inatsisunik unioqquitsinerit annikinnerusut ilaat politit pillugit naammagittaalliuteqartarnermut aaqquissuussinermi ilaatinneqassanngillat.

Politiit pillugit Naammagittaalliuteqartarfik oqartussaaffiuvoq Danmarkimi politit sulinerminni iliuuserisimasaat pillugit naammagittaalliutit misissuinermit aalajangiiffiginninnermillu kiisalu pinerluutit politik sulinermit atatillugu pinerluutigineqarsimasunik kiisalu sulianik inunnut politit iliuuseqarnerisa, imaluunniit pineqartup politiit paarineqarnerata kinguneranik toqusimasunut imaluunniit ajoquserujussuarsimasunut tunngasunik paasiniaanermik suliassaartoq.

Politiit pillugit Naammagittaalliuteqartarfik politiit unnerluussisussaataasumullu attuumassuteqanngilaq, aalajangiinerilu inatsisunik atuutsitsinermit ministerimut allaffissornikkulluunniit oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigineqarsinnaanatik. Politiit pillugit Naammagittaalliuteqartarfik ukiumoortumik nalunaaruteqartarpoq tamanut saqqummiunneqartartumik.

Politiit pillugit Naammagittaalliuteqartarfimmi sulianik suliarinninnermi Kalaallit nunaanni pissutsinik naammattumik ilisimasaqarnissaq qulakkeerniarlugu Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisoqarpoq; Kalaallit Nunaanni Politiit Naammagittaalliutigineqarnerannut Siunnersuisoqatigiit, suliap paasiniaavigineqarneranut atorneqartussamik Kalaallit Nunaanni pissutsit pillugit ilitersuutaasumik oqaaseqaateqartartussamik.

Kalaallit Nunaanni Politiit Naammagittaalliutigineqarnerannut Siunnersuisoqatigiit eqqartuussissuserisumik siulittaasuussamik kiisalu inuinnarnik marlunnik, Inatsisartut inassuteqarnerisigut toqqagaasunik inuttaqassapput.

Siunnersuut malillugu qanoq politiit sulisut pillugit unnerluutiginnittoqassatigineranik aalajangiinissamut oqartussaaffik Naalagaaffiup Eqqartuussissuserisuanippoq.

Politiit sulisut pissusilersuutaat pillugit naammagittaalliutit suli kalaallisut danskisulluunniit oqaatsit atorlugit tunniunneqarsinnaassapput. Politiit pillugit naammagittaalliuteqartarfiup

sulianik suliarinninnerani atortussat nutserneqartassapput, soorluttaaq killisiuisoqarnerani il.il. pisariaqartitsineq naapertorlugu oqalutsimik peqataasoqartassasoq.

3.4. Politiit pinerluttarnermik akiuniarluni iliuitsit ilaattut inuk inersimasoq pillugu paasissutissanik isertuussassanik, matumani aamma pinerluuteqarneq imaluunniit pinerlunniatigiinnut attuumassuteqarneq pillugu paasissutissanik, pineqartup angajoqqaavinut qanigisaanulluunniit tunniussisinnaalernissaannut tunngavissaq.

Politiit paasissutissanik isertuussassanik inunnut 18-ileereersimasunut tunngasuteqartunik pineqartup angajoqqaavinut allanulluunniit qanitaannut tunniussisinnaanerannut siunnersuutikkut tunngavissiisoqarpoq, tamanna pineqartup pinerluuteqartarneranik pinaveersaartitsinermi tunniussineq pisariaqartutut nalilerneqarpat.

Tunngavissaq assinga politiit kaammattuuteqarnerisigut danskit eqqartuussisarnermik inatsisaannut 2014-imi ilanngutsinneqarpoq. Inatsimmut nassuiaatini tamanna pillugu allassimavoq aalajangersagaq 18-it 25-illu akornannik ukiulinnut pingaarnertut sammitinneqartoq.

Politiit kaammattuut pillugu inatsimmut nassuiaatini allassimavoq politiit paasinninnerat malillugu pisut ilaanni pineqartup pinerluttutut pissusilersuutai pillugit imaluunniit pinerlunniatigiinnut attaveqarnera pillugu angajoqqaanut imaluunniit oqartussaasunut inuusuttumut assingusumik qanittumik attaveqartunut allanut ilisimatitsisinnaaneq iluaqtaasinnaasartoq. Inuit taakku inuusuttumut annertuumik sunniuteqarsinnaasarpot – tamanna aamma naak pineqartoq 18-ileereeraluartoq – taamaalillutillu inuusuttup pineqartup pissusilersuutaanut pitsaanerup tungaanut saatitsisinnaasarlutik.

Innuttaasut imminnut oqartussaaffigisut pillugit paasissutissanik isertuussassaagaluanik politiit ingerlatitseqqissinnaanerat aalajangersakkakut periarfissiissutigineqartoq, taamaalillunilu ingerlatsinermi piginnaatitaaffiit nalinginnaasut malittarisassat malillugit illersugaanermik killiliisoqartoq Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Naallu taamaalillutik apeqqutit tunngaviusut pingaarutillit aalajangersakkamit kalluarneqaraluartut tamanna inatsimmut missingiutip nassuiaatitaani nalinginnaasuni, inatsisinik atuutsitsinermit ministeeriaqarfiup imaqarniliaani imaluunniit Naalakkersuisut aalajangiiffigisassatut siunnersuutaanni erseqqissaatigineqarsimanngilaq.

Apeqqutaalerporlumi aalajangersakkap inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarnera kukkunermit tunngaveqarsimanersoq.

Taamaalilluni Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq pinerlunniatigiinnik il.il. akiuniarnermi suliniutissat ilaattut siunnersuutit taamani naalakkersuisuusunit

saqqummiunneqartup ilaatut aalajangersagaq assingusoq danskit eqqartuussisarnermik inatsisaannut ilanngutsinneqarsimasoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliaq tunngaviusumik isumaqarpoq eqqartuussisarnermi malittarisassat innuttaasut naalagaaffiup pissaaneranut tunngaviusumik illersorneqarnerannut malittarisassanik nalinginnaasunik annikillisitsisut imaluunniit saneqqutsisut, naalagaaffeqatigiit immikkoortuanni tassani pinerluttoqartarneratigut ajornartorsiutaasut immikkut ittut tunngavigalugit Danmarkimut atuutsinneqalersimasut, ajornartorsiutit assingusut nunami maani atuutinngippata Kalaallit nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmut nuunneqartariaqanngitsut.

Ataatsimiititaliallumi paasinninnera malillugu Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermut Siunnersuisoqatigiit 2015-imi ataatsimiinneranni allakkiakkut siunnersuisoqatigiinnit suliarineqartukkut inatsisinik atuutsitsineranut ministeeriami aalajangersagaq Kalaallit Nunaannut tulluannngitsutut nalilerneqarpoq.

Aalajangersakkap inatsisissatut siunnersuummit peerneqarnissaa Inatsisinut Ataatsimiititaliamit kajumissaarutigineqarpoq.

3.5. Sumiiffimmi oqartussaasunik, kattuffinnik, peqatigiiffinnik il.il. suleqateqarneq.

Politimesteri ("Politidirektørimik" taaguuteqalersussaq) politiit, kommunit, pisortani oqartussat allat, kattuffiit soqutigisaqatigiit, peqatigiiffiit il.il. akornanni suleqatigiinnissaq pillugu ukiumoortumik pilersaarusiornissamik siunnersuutikkut pisussaaffilerneqarpoq.

Aammattaaq politiit, Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup, kommunit ataasiakkaat akornanni pinerluttarnermik pinaveersaartitsilluni suleqatigiinnermik pilersitsinissaq pillugu Politimesteri siunnersuutikkut pisussaaffilerneqarpoq, matumani aamma atuarfinnik isumaginnittoqarfimmillu akuutitsilluni.

Kiisalu isumaginninnikkut aarlerinartorsiortut iliuseqarfiginerisa ilaatut isumaginninnikkut oqartussaasunik katsorsaanermillu tarnikkut nappaatilinnik sullissisut akornanni suleqatigiinnerup pilersinneqarnissaanik Politimesteri siunnersuutikkut pisussaaffilerneqarpoq.

Tamatuma saniatigut nunap immikkoortuani siunnersuisoqatigiinnik Politimesterimik (maanna Politidirektørimik taaguuteqalersumik), Isumaginninnermut Naalakkersuisumik, Inatsisinik Atuutsitsineranut Naalakkersuisumik, nunamilu tamarmi borgmesterinik ilaasortaqaartumik pilersitsisoqarneranik siunnersuut nassataqarpoq.

Kalaallit Nunaanni politiit atuuffii aaqqissuussaanerilu, pinerluttarnerup ineriartornera, politiit najukkamilu inuiaqatigiit akornanni suleqatigiinneq kiisalu najukkami suleqatigiinnermut

pilersaarut pillugit apeqqutit nalinginnaasut Nunap Immikkoortuani Siunnersuisoqatigiinni oqallisigineqartassapput.

Nunap immikkoortuani Siunnersuisoqatigiit politeeqarfiup nalinginnaasumik aaqqissuussaana pillugu apeqqutinut oqaaseqaateqarsinnaassapput, isumannaatsuunerup, eqqissisimanerup tamallu torersuunerisa attatiinnarnissaat eqqarsaatigalugu politiit piffissami killilikkami suliaassanik aalajangersimasunik immikkut pingaartitsinissaat pillugu politeeqarfimmi siunnersuisoqatigiit politiit pisortaannut inassuteqaatigisinnaavaat.

Tamatuma saniatigut politiit sulinerat, matumani aamma assersuutigalugu pinerluttarnernik pinaveersaartitsinermi iliuitsit pillugit najukkami innuttaasunut paasissutissiisarnermi Nunap Immikkoortuani Siunnersuisoqatigiit peqataassapput.

Politiit pisortaat ukiumut ataasiarluni ukiumi qaangiuttumi politiit Kalaallit Nunaanni sulisimanerat pillugu Nunap Immikkoortuani Siunnersuisoqatigiinnut allakkatigut nassuiaasiortassaaq, matumani aamma politiit, Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup kommunillu pineqartup akornanni pinerluttoqartarnernik pinaveersaartitsilluni suleqatigiinneq pillugu.

3.6. Piffissamik killiligaanngitsumik inissinneqarsimasunik immikkoortortamit ammasumit Nuummi innikkoortortamut matoqqasumut nuutsitsisarneq

Aammattaaq piffissamik killiligaanngitsumik inissinneqarsimasut iperagaanissamut piareersarnermut atatillugu inissiisarfimmi immikkoortortamut ammasumut nuunneqarsimasut Nuummi piffissamik killiligaanngitsumik inissinneqarsimasunut immikkoortortamut nuunneqarsinnaanerannut inatsisissatut siunnersuutikkut tunngavissiiisoqarpoq, tamanna nalilerneqarpat pineqartoq ammasumiinnissamut naleqqutinngitsoq, imaluunniit inissiineq nalilerneqarpat isumannaassutsikkut illersorneqarsinnaanngitsoq.

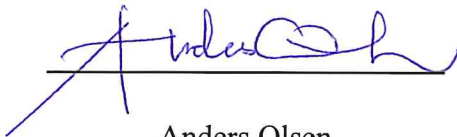
4. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliaq isumaqatigiittoq imaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarpoq: **Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermik inatsisip inatsisillu allat assigiinngitsut allanngortinneqarnissaannut inatsisissatut siunnersuummut missingiut pillugu (Politiit pillugit aaqqissuusseqqinnermik, politiinik naammagittaalliutiginissinnaanermik aaqqissuussinermik pilersitsinermik il.il. naammassinninneq) Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaannik, taamaattorli Namminersorlutik Oqartussat § 62 h-p inatsisissatut siunnersuummi § 1, nr. 3-mi oqaasertalerneqarnermisut peerneqarnissaa Inatsisinullu Ataatsimiititaliap inatsisissatut missingiummut isumaliutissiisutaani kajumissaarutaasa allat isumaliutigineqarnissaat qinnutigalugu, Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Harald Bianco
Siulittaasoq
Inuit Ataqatigiit

Anders Olsen
Siumut

Mariane Paviassen
Inuit Ataqatigiit

Mala Høy Kúko
Siumut

Knud Mathiassen
Inuit Ataqatigiit